



## B I D E N W E R K

Zowel de antifonen als de psalmen dragen gedachten aan over bidden en werken : van God en van mensen.

Ook de gedachte-wisseling 'waarbij bidden werken en werken bidden wordt' vinden we hierin terug.

En ook de 'religieuze wetmatigheid' : dat God slechts ervaarbaar en vindbaar is 'in gerechtigheid'.

In daden van liefde komt God ons tegemoet..... want God is liefde.

ps. 64 Lof moet gebracht worden aan God om de vele weldaden van Hem ontvangen

ps. 19 Gebed van de kerk : dat Christus grote erkenning zal krijgen

ps. 18 Gods mens worden het heilswerk aller tijden

ps. 76 Mediteren over het werken van God en de prediking van het evangelie over heel de aarde

ps. 24 Gebed van een geslagen kerk om de ondersteuning van God te verkrijgen

Het grote daad-werk-elijke bidden wordt verwoord in de Magnificat-antifoon en het Canticum :

handen openen naar armen en de handen uit de mouwen steken - nadat zij eerst werden gevouwen.

God, wilt Gij erop bedacht zijn  
 mij tot ondersteuning te zijn  
 Heer, wil het bespoedigen  
 mij te hulp te komen.  
 Eer aan de Vader en de Zoon  
 en de Heilige Geest,  
 zoals het was in het begin  
 en nu en altijd  
 en in de eeuwen der eeuwen.  
 Amen. Alleluia.



Waar twee of drie vergaderd zijn  
 in mijn Naam,  
 daar ben ik in hun midden,  
 zegt de Heer.



## DOMINICA AD VESPERAS

*Páter noster. Ave María.*

Y. De- us, in adju- tó- ri- um me- um intén- de.

R. Dó- mi- ne, ad adjuvándum me festi- na. Gló- ri- a Patri, et  
 Fi- li- o, et Spi- ri- tu- i Sancto. Sic- ut e- rat in princi- pi- o,  
 et nunc, et semper, et in sæcu- la sæcu- ló- rum. Amen.

Alle- lú- ia.



U - bi dú- o vel tres \* congregáti fú- e- rint in nó-  
 mine mé- o, in médi- o e- órum sum, dí- cit Dóminus.

Heer, moge mijn gebed voor uw aanschijn treden.

#### ONTZAGWEKKEND IS UW TROUW

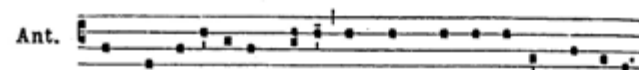
*Voor de leider; een zangstuk op naam van David*

Bij u kan men zingen en klagen,  
o God, die woont op de Sion;  
bij u zijn geloften volbrengen,  
bij u, die gebeden verhoort;  
tot u kan elke sterveling komen  
die zijn schuld verlangt te belijden:  
hoe talrijk onze zonden ook zijn,  
gij scheldt ze kwijt, gij wilt ze vergeven.  
Gelukkig die gij kiest om nader te komen  
en in uw voorhof te wonen:  
de weldaad van uw huis vervulle onze wens,  
de heilige glans van uw tempel.

Ontzagwekkend is wat uw trouw voor ons doet,  
God, o God die ons redt.

Gij houdt alle einders in evenwicht,  
alle einders van aarde en zee.  
Gij hebt de macht om bergen te planten,  
omgord met sterkte als gij zijt.  
De ziedende zee brengt gij tot bedaren,  
de ziedende golven tot rust;  
zo handelt gij ook met het woeden der volken.  
En alle volken van heinde en verre  
hebben voor uw wonderen diep ontzag:  
het oosten en westen brengt gij in vervoering.

Met gaven hebt gij het land overladen,  
gij hebt het rijkdom geschonken:  
zorg voor zijn graan met uw waterstromen,  
water uit de hemel, daar is het toch voor;  
drenk de voren, effen de zoden,  
doorweek ze met regen, zegen het gewas;  
maak dit jaar tot een kroonjaar van voorspoed,  
trek uw druipend spoor van overvloed;  
dan gaan steppewelden van vochtigheid druipen,  
staan heuvels omgord met juichend groen;  
zwart zien de hellingen, zwart van de kudden,  
de dalen gaan gekleed in golvend graan.  
Zij roepen, ja zingen elkander toe.



Intret orá-ti-o mé-a in conspéctu tú-o Dómine.



#### Psalmus 64

*De laude exhibenda Deo ob multa beneficia ab eo accepta.*

**D**ecet hymnus Deus in Sion : \* et tibi reddétur  
votum in Jerúsalem.

Exáudi orationem meam : \* ad te omnis caro véniet.

Verba iniquórum prævaluérunt super nos : \* et impietátibus nostris tu propitiáberis.

Beátus, quem elegísti, et assumpsísti : \* inhabitábit in átriis tuis.

Replébimur in bonis domus tuæ : \* sanctum est templum tuum, mirábile in æquitáte.

Exáudi nos Deus salutáris noster, \* spes ómnium fñium terræ, et in mari longe.

Præparans montes in virtúte tua, accñctus potén-  
tia : \* qui contúrbas profúndum maris, sonum flúctuum ejus.

Turbabúntur gentes, et timébunt qui hábitant térmi-  
nos a signis tuis : \* éxitus matutíni et véspere delectábis.

Visitásti terram, et inebriásti eam : \* multiplicásti locupletáre eam.

Flumen Dei replétum est aquis, ¶ parásti cibum illórum : \* quóniam ita est præparátio ejus.

Rivos ejus inébria, multíplica genímina ejus : \* in stillicídiis ejus lætábitur gérmans.

Benedíces coronæ anni benignitátis tuæ : \* et campi tui replebúntur ubertáte.

Pinguéscent speciósa desérti : \* et exultatióne colles accingéntur.

Indúti sunt aríetes óvium, ¶ et valles abundábunt fruménto : \* clamábunt, étenim hymnum dicent.



Veel goede werken heb ik voor u gedaan :  
om welk werk wilt ge me doden?



JAHWE VERVULLE WAT GIJ VERLANGT

*Voor de leider.*

*Een zangstuk op naam van David.*

In dit uur van rampspoed zal Jahwe u verhoren,

de Naam van Jakobs God houdt u staande.

Hij biede u hulp vanuit zijn heiligdom,

hij biede u steun vanuit Sion.

Moge hij al uw gaven gedenken

en uw brandoffers welwillend aanvaarden.

Dat hij u geve wat uw hart verlangt

en al uw plannen doet slagen.

Wij zingen een lied als gij triomfeert;

wij ontplooien de banier om de Naam van onze God.

Jahwe vervulle wat gij verlangt.

Al op voorhand ben ik er zeker van:

Jahwe schenkt de overwinning aan zijn gezalfde,

verhoort hem vanuit zijn heilige hemel,

doet hem triomferen door zijn machtige arm.

De een zweert bij wagens, de ander bij paarden -

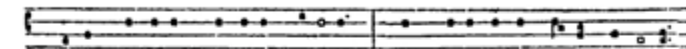
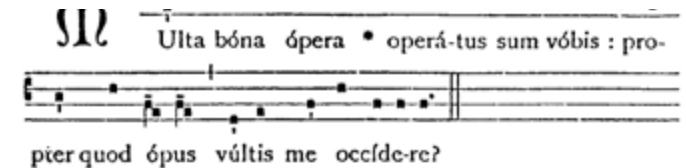
wij zweren bij de Naam van Jahwe onze God.

Zij gaan door de knieën, zij vallen voorover,

maar wij blijven staande, wij blijven rechtop.

Jahwe doe triomferen de koning,

verhoor ons de dag dat wij roepen om u.



Psalmus 19

*Ecclesiae oratio ut magnificetur Christus.*

EXAUDIAT te Dóminus in die tribulatiónis : \* próteget  
te nomen Dei Jacob.

Mittat tibi auxiliium de sancto : \* et de Sion tuca-  
tur te.

Memor sit omnis sacrificii tui : \* et holocáustum  
tuum pingue fiat.

Tríbuat tibi secúndum cor tuum : \* et omne consí-  
lium tuum confirmet.

Lætábimur in salutári tuo : \* et in nómine Dei nostri  
magnificábimur.

Impleat Dóminus omnes petitiónes tuas : \* nunc  
cognóvi quóniam saluum fecit Dóminus Christum  
suum.

Exáudiet illum de cælo sancto suo : \* in potentátibus  
salus déxteræ ejus.

Hi in cúrribus, et hi in equis : \* nos autem in nómine  
Dómini Dei nostri invocábimus.

Ipsi obligáti sunt, et cecidérunt : \* nos autem surré-  
ximus et erécti sumus.

Dómine saluum fac regem : \* et exáudi nos in die,  
qua invocavérimus te.

Heer, gij hebt het gebed van uw dienaar verhoord :  
dat ik voor uw Naam een kerk zou mogen bouwen.

# DE HEMEL ONTVOUWT DE GLORIE VAN GOD

Voor de leider.

Een zangstuk op naam van David.

De hemel ontvouwt de glorie van God;  
het uitspansel zegt: ik kom uit uw handen.

Dat verkondigt elke dag opnieuw,  
dat fluistert elke nacht opnieuw  
zonder tong of taal,  
geen stem laat zich horen;  
en toch klinkt die boodschap over heel de aarde,  
reikt dat geruigenis tot het einde der wereld.

Daar gaf hij de zoon een woning -  
een bruidegom die uit het bruidsvertrek treedt,  
een held die stralend zijn tocht begint:  
uit de ene einder klimt de zon omhoog  
en zijn omloop reikt tot de andere einder.  
Niets kan zich onttrekken aan zijn gloed.

De wet van Jahwe is volmaakt,  
een verademing voor de ziel.  
Wat Jahwe zegt is betrouwbaar,  
het maakt de eenvoudige wijs.  
Wat Jahwe voorschrijft is recht,  
een vreugde voor het hart.  
Wat Jahwe verordent is helder,  
een licht voor de ogen.

Wat Jahwe zegt is zonder smet,  
het houdt stand voor altijd.  
De voorschriften van Jahwe zijn geldig,  
rechtvaardig allemaal.  
En begerenswaardiger dan goud,  
dan een schat aan puur goud;  
en zoeter dan honing,  
dan honing zo uit de raat.



## Psalmus 18

*De Christi Incarnatione et Novæ Legis commendatione.*

QÆLI enarrant glóriam Dei, \* et ópera mánuum ejus  
annúntiat firmaméntum.

Dies diçi erúctat verbum, \* et nox nocti índicat  
sciéntiam.

Non sunt loquélæ, neque sermónes, \* quorum non  
audiántur voces eórum.

In omnem terram exívit sonus eórum: \* et in fines  
orbis terræ verba eórum.

In sole pósuit tabernáculum suum: \* et ipse tam-  
quam sponsus procédens de thálamis suo:

Exultávit ut gigas ad curréndam viam, \* a summo  
cœlo egréssio ejus:

Et occúrsus ejus usque ad summum ejus: \* nec est  
qui se abscondat a calóre ejus.

Lex Dómini immaculáta convértens ánimas: \* testi-  
mónium Dómini fidèle, sapiéntiam præstans párvulis.

Justítiæ Dómini rectæ, lætificántes corda: \* præcé-  
ptum Dómini lúcidum; illúminans óculos.

Timor Dómini sanctus, pérmanens in sæculum sæ-  
culi: \* judícia Dómini vera, justificáta in semetipsa.

Desiderabilia super aurum et lápidem pretiósus  
multum: \* et dulcióra super mel et favum.

Daardoor laat zich ook uw dienstknecht manen,  
 hij onderhoudt ze en wordt overvloedig beloond.  
 Zijn fouten, wie kan ze alle onderkennen?  
 Gij, zuiver mij van onbewuste fouten.  
 En behoed uw dienaar voor hoogmoed,  
 dat die niet de overhand krijgt.  
 Dan zal ik onkreukbaar blijven  
 en aan geen kwaad onderhevig.

Wat mijn mond zegt en mijn hart overweegt,  
 het moge genade vinden bij u,  
 Jahwe mijn rots, mijn redder.



Zoekt eerst het rijk Gods en zijn gerechtigheid :  
 en al deze dingen zullen je worden toegeworpen.

Etenim servus tuus custodit ea, \* in custodiendis illis  
 retributio multa.

Delicta quis intelligit ? ⁊ ab occultis meis munda  
 me : \* et ab aliénis parce servo tuo.

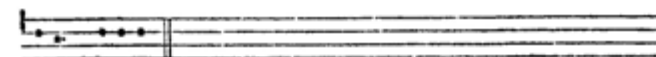
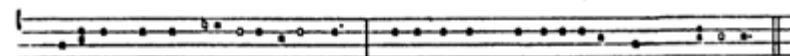
Si mei non fuerint dominati, tunc immaculatus ero : \*  
 et emundabor a delicto máximo.

Et erunt ut complacent eloquia oris mei : \* et medi-  
 tatio cordis mei in conspectu tuo semper.

Dómine adjutor meus, \* et redemptor meus.



**Q** Uaéri-te primum \* régnum Dé- i, et justí-  
 ti- am é-jus : et haec ómni- a adjí- ci- éntur vó-bis.



†



Voor de leider, bestemd voor Jedutun.

Een zangstuk op naam van Asaf.

Tot God roep ik met luider stem,  
met luider stem tot hij luistert.  
Ik zoek bij dag de Heer in mijn nood,  
strek mijn handen uit bij nacht:  
ik laat niet af, ik kan niet berusten.  
Denk ik aan God, dan moet ik versmachten;  
denk ik aan hem, dan verlies ik de moed.

Gij houdt mijn wimpers weerloos open,  
ik kan van ontsteltenis niet meer spreken.  
Ik denk aan de tijd van weleer,  
de jaren van het eerste begin.  
Denk ik weer 's nachts aan mijn citerspels,  
dan klaag ik en vraagt mijn geest:

Zal de Heer voor altijd zijn afkeer doen blijken  
en zal hij nimmer genadig meer zijn?  
Is het gedaan met zijn liefde, voorgoed?  
Gedaan met zijn woord voor alle geslachten?  
Is God verleerd barmhartig te zijn?  
Ligt zijn erbarmen in woede gevangen?  
Dan zou je zeggen: mijn ongeluk is:  
de Hoogste staat langer niet aan mijn zijde.

Toch blijf ik uw daden indachtig. Jahwe,  
ik wil uw wonderen van vroeger herdenken  
en mijmeren over wat gij hebt gewrocht:  
niets van dat alles wil ik vergeten.  
Uw weg, o God, is een heilige weg.  
Welke God is zo groot als onze God?  
Gij zijt toch de God die wonderen doet,  
gij toont uw macht voor de ogen der volken.  
Met eigen arm hebt gij uw volk bevrijd,  
de zonen van Jakob en Jozef.  
Toen de zeeën u zagen, o God,  
toen de zeeën u zagen, krompen zij ineen,  
de afgronden zelfs gingen beven;  
de wolken stortten hun wateren uit,  
langs de hemel rolde uw donder,  
uw bliksem schoot schichtig heen en weer.

Luid rolde uw donder de hemel rond,  
uw bliksems verlichtten de aarde,  
de onderwereld schudde en beefde.  
Dwars door de zee ging uw weg,  
uw pad voerde dwars door het machtige water,  
maar uw voetspoor was nergens te zien.  
Gij hebt uw volk als een kudde geleid  
aan de hand van Mozes en Aäron.



*De meditatione operum Dei, et Evangelii prædicatione per orbem.*

**V**oce mea ad Dóminum clamávi: \* voce mea ad  
Deum, et inténdit mihi.

In die tribulatiónis meæ Deum exquisívi, mánibus  
meis nocte contra eum: \* et non sum decéptus.

Rénuit consolári ánima mea, et memor fui Dei et  
delectátus sum, et exercitátus sum: \* et defécit spíritus  
meus.

Anticipavérunt vigílias óculi mei: \* turbátus sum,  
et non sum locútus.

Cogitávi dies antíquos: \* et annos ætérnos in mente  
hábuí.

Et meditátus sum nocte cum corde meo, \* et exer-  
citábar, et scopébam spíritum meum.

Numquid in ætérnum projíciet Deus: \* aut non ap-  
pónet ut complacítior sit adhuc?

Adt in finem misericórdiam suam abscíndet, \* a  
generatióne in generatióne?

Aut obliviscétur miseréri Deus? \* aut continébit in  
ira sua misericórdias suas?

Et dixi: Nunc cœpi: \* hæc mutátio déxteræ Excélsi.

Memor fui óperum Dómini: \* quia memor ero ab  
iníitio mirabílium tuórum,

Et meditábor in ómnibus opéribus tuis: \* et in adin-  
ventiõnibus tuis exercébor.

Deus in sancto via tua: et quis Deus magnus sicut  
Deus noster? \* tu es Deus qui facis mirabília.

Notam fecísti in pópulis virtútem tuam: et redemísti  
in bráchio tuo pópulum tuum, \* filios Jacob, et Joseph.

Vidérunt te aquæ Deus, vidérunt te aquæ: \* et  
timuérunt et turbátæ sunt abyssi.

Multitúdo sónitus aquárum: \* vocem dedérunt nubes.

Etenim sagíttæ tuæ tránseunt: \* vox tonítui tui in  
rota.

Illuxérunt coruscationes tuæ orbi terræ: \* commóta  
est et contrémuit terra.

In mari vía tua, et sémitæ tuæ in aquis multis: \* et  
vestígia tua non cognoscéntur.

Deduxísti sicut oves pópulum tuum, \* in manu  
Móysi et Aaron.

Geeft haar van de vruchten van haar handen -  
en dat haar werken haar mogen eren in de poorten.

MIJN VERLANGEN GAAT UIT NAAR U

*Op naam van David.*

Mijn verlangen gaat uit naar u, Jahwe,  
gij zijt mijn God.

Op u vertrouw ik, beschaam mij niet,  
laat mijn vijand niet over mij triomferen.  
Niet wie op u bouwt zal te schande staan,  
maar wie lichtzinnig u ontrouw is.

Doe mij uw wegen kennen, Jahwe;  
leer mij uw paden,  
wijs mij het spoor van trouw aan u,  
wees mij een meester;  
Gij zijt de God die mij redt,  
te allen tijde bouw ik op u.

Gedenk, Jahwe, uw barmhartigheid  
en uw liefde van eeuwen her.  
Vergeet, Jahwe, mijn zonden  
en wat ik misdeed in mijn jeugd;  
wees mij in liefde indachtig,  
want gij, Jahwe, zijt goed.

Jahwe is goed, Jahwe is trouw,  
zelfs zondaars wijst hij zijn weg.  
Hij brengt de armen op het rechte spoor,  
hij leert hen waar te gaan.  
Al Jahwe's wegen zijn liefde en trouw  
voor wie zijn verbond en wet onderhouden.



## Psalmus 24

*Oratio Ecclesiae afflictæ pro Dei auxilio obtinendo.*

**A**d te Dómine levávi ánimam meam : \* Deus meus in  
te confído, non erubéscam :

Neque irrideant me inimíci mei : \* étenim univérsi,  
qui sústinent te, non confundéntur.

Confundántur omnes iníqua agéntes \* supervácue.

Vias tuas Dómine demónstra mihi : \* et sémitas tuas  
édoce me.

Dírige me in veritáte tua, et doce me : \* quia tu es  
Deus salvátor meus, et te sustínuí tota die.

Remínscere miseratiónum tuárum Dómine, \* et mi-  
sericordiárum tuárum, quæ a sæculo sunt.

Delícta juventútis meæ, \* et ignorántias meas ne  
memíneris.

Secúndum misericórdiam tuam meménto mei tu : \*  
propter bonitátem tuam Dómine.

Dulcis et rectus Dóminus : \* propter hoc legem dabit  
delinquentibus in via.

Díriget mansuétos in judício : \* docébit mites vias  
suas.

Univérse viæ Dómini, misericórdia et véritas, \* re-  
quiréntibus testaméntum ejus et testimónia ejus.



Omwillen van de Naam die gij draagt, Jahwe,  
zult gij mijn schulden vergeven,  
al zijn zij nog zo groot.

Alwie ontzag kent voor Jahwe  
wijst hij welke weg men moet gaan.  
Daar vindt hij dan blijvend geluk,  
zijn nageslacht zal dat land beërven.  
Wie ontzag kent voor Jahwe behoort tot zijn kring,  
Hij geeft hem deel aan zijn verbond.  
Mijn oog blijft uitzien naar Jahwe:  
hij zal mijn voet uit de strik bevrijden.

Keer u tot mij, ontferm u over mij,  
want hulpeloos ben ik, ik ben alleen;  
verlicht mijn zo bedrukt gemoed,  
bevrijd mij uit mijn beklemming.

Zie mijn kwellingen, zie mijn nood,  
neem van mij weg al mijn zonden.  
Zie toch hoevelen mijn vijanden zijn  
en met hoe dodelijke haat zij mij haten.

Waak over mij en wees mijn redder,  
beschaam mij niet, ik schuil bij u.  
Als ik dan oprecht ben en zonder bedrog,  
bewaak mij: ik bouw op u, alleen op u.

Als twee van jullie eensgezind zijn op aarde,  
dan zal je alles wat je vraagt  
door mijn Vader gegeven worden.



Propter nomen tuum Dómine propitiáberis peccáto  
meo : \* multum est enim.

Quis est homo qui timet Dóminum ? \* legem stáruit  
ei in via, quam elégit.

Anima ejus in bonis demorábitur : \* et semen ejus  
hæreditábit terram.

Firmaméntum est Dóminus timéntibus eum : \* et  
testaméntum ipsíus ut manifestétur illis.

Oculi mei semper ad Dóminum : \* quóniam ipse  
evéllet de láqueo pedes meos.

Réspice in me, et miserére mei : \* quia únicus et  
pauper sum ego.

Tribulatiónes cordis mei multiplicátæ sunt : \* de  
necessitatibus meis érue me.

Vide humilitátem meam, et labórem meum : \* et di-  
mítte unívérsa delícta mea.

Réspice inimícos meos quóniam multiplicáti sunt, \*  
et ódio iníquo odérunt me.

Custódi ánimam meam, et érue me : \* non erubéscam  
quóniam sperávi in te.

Innocéntes et recti adhæsérunt mihi : \* quia sustí-  
nui te.

Líbera Deus Israël, \* ex ómnibus tribulatióibus suis.

S I dú-o \* ex vóbis consénse-rint super tér-  
ram : de ómni re quacúmque pe-tí-e- rint, fí-et  
illis a Pátre mé-o, dí-cit Dóminus.

Liefste,

eeuwige oceaan van licht,  
bodemloze zuiverheid,  
die de dagen  
als lichtfontein  
hoog uit doet torenen  
over de aarde,  
door U gebaard  
iedere dag opnieuw  
bij het dagen  
van het eerste licht.

Gij spant de boog  
tussen morgen en avond  
en vervult de dagen  
van uw leven.  
Nu het duister valt  
en alles wat bestaat  
tot niets vervaagt,  
hoor hoe wij  
in ons bidden  
huilen om bestaan.

Dat wij niet  
met al ons hunkeren  
naar geluk  
door eigen schuld  
zullen zijn uitgesloten  
van de rijkdom van leven,  
steeds verder wegdrijvend  
van de eeuwige verten,  
gevangen uitzichtloos  
in levenloos bezit.

Dat wij  
in de monding  
van het universum  
zullen binnenstromen  
op golven van geluk.  
Dat wij onbeschadigd  
zullen blijven  
zoals wij uit uw schoot  
ontstonden, zuiver  
vol van uw heiligheid.

Geef ons dit,  
Vader,  
en Gij enige Zoon  
uw Vader gelijk  
en Geest die ons  
altijd blijft vertroosten  
die leeft en voert  
tot nimmer eindigende  
orde.  
Amen.



. Heer, moge mijn gebed opstijgen  
. Als wierook voor uw aangezicht.

**L** U-cis Cre-á-tor óptime, Lúcem di-é-rum pró-fe-  
rens, Primórdi-is lúcis nóvae Múndi pá-rans orí-  
ginem : 2. Qui ma-ne júntum véspe-ri Dí-em vocá-ri  
praeci-pis : Illá-bi-tur tétrum chá-os, Audi pré-ces  
cum flé-tibus. 3. Ne mens gravá-ta crími-ne, Ví-tae sit  
éxsul múne-re, Dum nil perén-ne có-gi-tat, Sesé-que  
cúl-pis illigat. 4. Cae-léste púl-set ósti-um, Vi-tá-le tól-  
lat praémi-um : Vi-témus ómne nó-xi-um, Purgé-mus  
ózne péssimum. 5. Praésta, Pá-ter pi-íssi-me, Patrique  
cómpar Unice, Cum Spí-ri-tu Pará-cli-to, Régnans  
per ómne saécu-lum. A-men.

¶. Dí-rigá-tur Dómine orá-ti-o mé-a  
¶. Sicut incénsum in conspéctu tú-o.



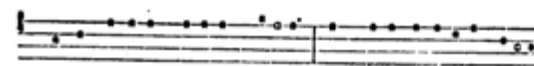
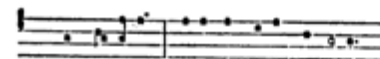
Zij opende haar hand voor de behoeftige  
en spreidde haar armen uit naar de arme :  
zij at haar brood niet in ledigheid.

Mijn ziel zingt het uit,  
verrukt is mijn geest om God,  
mijn Verlosser.  
Want de bescheidenheid van haar,  
die Hem ten dienste stond,  
vervulde Hem met respect.  
Zie, van nu af zullen alle generaties  
mij gelukkig prijzen.  
Wonderlijk is het wat Hij mij deed,  
de machtige, groot is zijn Naam.  
Zijn liefdevolle zorg strekt zich uit  
over ieder die Hem erkent  
tot in lengte van dagen.  
Hij gebruikt de kracht van zijn arm  
om de onderdrukkers uiteen te drijven.  
Machtigen haalt Hij omlaag van hun troon,  
eenvoudigen heft Hij omhoog.  
Behoeftigen schenkt Hij overvloed,  
maar rijken laat Hij met lege handen gaan.  
Hij heeft Israel als kind aangenomen,  
zich voortdurend bewust  
van zijn duurzame trouw.  
Zoals Hij de vaders heeft beloofd,  
aan Abraham en zijn geslacht voor altijd.  
Eer aan de Vader en de Zoon  
en de heilige Geest,  
zoals het was in het begin  
en nu en altijd  
en in de eeuwen der eeuwen.

Amen.



**M** Anum sú-am • apé-ru-it íno-pi, et pálnas  
sú-as exténdit ad páupe-rem : et pá-nem o-ti-ó-sa  
non co-mé-dit.

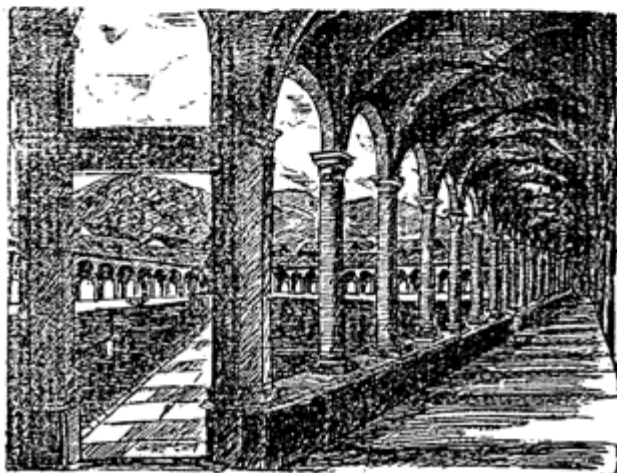


Canticum B. Mariæ Virginis. Luc. i

**M**AGNIFICAT \* ánima mea Dóminum :  
Et exultávit spíritus meus \* in Deo salutári meo.  
Quia respéxit humilitátem ancíllæ suæ : \* ecce enim  
ex hoc beátam me dicent omnes generatiónes.  
Quia fecit mihi magna qui potens est : \* et sanctum  
nomen ejus.  
Et misericordia ejus a progénie in progénies \* timén-  
tibus eum.  
Fecit poténtiam in bráchio suo : \* dispérsit superbos  
mente cordis sui.  
Depósuit poténtes de sede, \* et exaltávit húmiles.  
Esuriéntes implévit bonis : \* et dívites dimísit inánes.  
Suscépit Israel púerum suum, \* recordátus miseri-  
córdiæ suæ.  
Sicut locútus est ad patres nostros, \* Abraham, et  
sémini ejus in sæcula.  
Glória Patri.



Wees gegroet, koningin  
 van barmhartigheid,  
 van leven,  
 onze vreugde  
 en onze hoop,  
 wees gegroet.  
 Tot u roepen wij,  
 ballingen,  
 kinderen van Eva.  
 Tot u smeken wij,  
 zuchtend en wenend  
 in dit dal van tranen.  
 Daarom dan,  
 onze voorspreekster,  
 sla op ons  
 uw barmhartige ogen.  
 En toon ons,  
 na deze ballingschap,  
 Jezus  
 liefderijk,  
 de gezegende vrucht  
 van uw schoot.  
 O goedertieren,  
 o liefdevolle,  
 o lieve Maria.



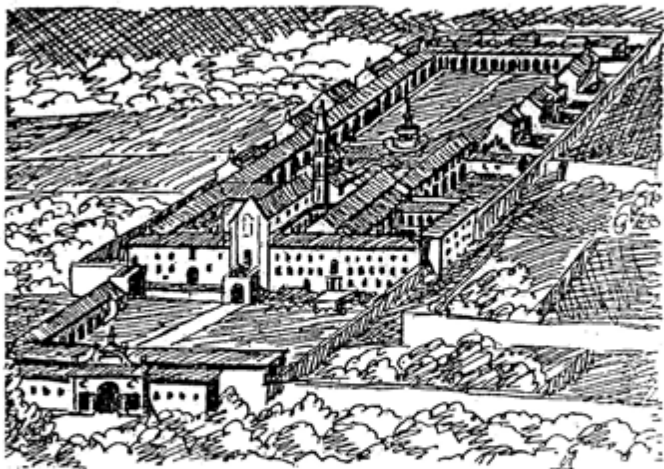
# SALVE

Sal- ve \* Re- gi- na, mi-se-ri-cor- di- ae,  
 Vi- tae, dul- ce- do et spes nos- tra, sal- ve.  
 Ad te cla- ma- mus, ex- u- les fi- li- i E- vae.  
 Ad te sus- pi- ra- mus, ge- men- tes et flen- tes  
 in hac la- cri- ma- rum val- le.  
 E- ia er- go Ad- vo- ca- ta nos- tra,  
 il- los tu- os mi- se- ri- cor- des o- cu-  
 los ad nos con-ver- te. Et Je- sum, be-  
 ne- dic- tum fruc- tum ven- tris tu- i no- bis  
 post hoc ex- i- li- um os- ten- de be- nig-num.  
 O cle- mens, O pi- a,  
 O dul- cis Ma- ri- a.

-Divinum auxilium maneat semper nobiscum  
 -Amen

De werkelijkheid die voortkomt uit de eenheid  
van God is  
eenheid-zoekend, samenhangend, vervullend.

Bidden en werken - overwegen en bewegen -  
mystiek en politiek - contemplatie en actie



allemaal verschillende woorden voor hetzelfde  
samengestelde leven van de mens, op zoek naar  
de eenheid met zichzelf, de omringende werke-  
lijkheid - gemeenschap met mensen en met God.

Zoals het was in het begin en nu en altijd  
en in de eeuwen der eeuwen.

O Jezus leer mij met groot vertrouwen  
Ter Uwer eer mijn handen vouwen  
Leer mij geheel voor U te leven  
En U het allerbeste geven

Gij zult van mij veel lijden vragen  
Maar help mij Heer Uw kruis te dragen  
Dan zal ik alles kunnen dulden  
En boeten voor ons aller schulden

Geef mij O Heer een teder hart  
Dat open staat voor Uwe smart  
Uit liefde hebt Gij voor mij gestreden  
En aan het kruis voor mij geleden

Veel dierbaars heb ik voor U verlaten  
Dat ik ook nu geenszins kan haten  
Doch wil steeds meer mijn geest verlichten  
Om nu meer op U mijn oog te richten



## VESPERVIERING

Thema : De werkende stilte

### STILLE WERKERS



De illustraties van deze vesperviering hebben ons nauwelijks merkbaar door een Kartuizerklooster heengeleid dat gelegen is in Italië, in het dorpje Calci bij Pisa. Een kleine stille rondleiding door claustrum kluizen kapel gangen en tuinen. Over dit klooster uit 1366, gelegen in de Valle graziosa met op de achtergrond de Veruca, een ruïne van een burcht op de top van de Appenijnen, wil ik wat vertellen.

Monniken die leven in een Kartuizerklooster, brengen zes uur per dag met elkaar door (in nachtofficie, conventmis, vespers, completen). De andere achttien uur zijn zij met zichzelf alleen, in hun eigen kluis en tuin. Boete doen is er bij hen niet bij. Waarom zouden ze? Wel plaatsen ze veel overtolligs buiten hun leven zoals TV, geluidsapparatuur, krant. Dat houdt niet in dat zij de grote aktualiteiten, die de mensheid betreffen, niet zouden vernemen. Alles wat van belang is, komt door. Maar de Champions-League en het Eurovisie-songfestival gaat aan hen voorbij. Een zeer sober leven is het wel. En hun vastentijd duurt van 14 september (Kruisverheffing) tot Pasen. Dat betekent wat later eten, niet minder eten en ook niet minder smakelijk en voedzaam. De broeder die de maaltijden verzorgt én thuis bezorgt - een heel mooie Italiaan met een prachtige lange zwarte baard - werd verzocht niet ál te lekker te koken. Hij verwende de communiteit zo veel als hij kon - en hij kon er wat van!

Zij onthouden zich van nutteloze dingen, bezigheden die nergens toe doen. Maar wat -binnen dit algemene kader van leven- hun geestelijke en lichamelijke vitaliteit bevordert, een duurzame geestelijke gezondheid en innerlijke groei en ontwikkeling dient, dat alles kan in hun leven een goede plaats krijgen. Er is verschil tussen hobby's die enkel tijdverdrijf zijn en liefhebberijen die Hart en geest verheffen. Er wordt niet gekaart of gescrabbeld. Er wordt ook niet actief aan sport gedaan. Maar wat dan wel? Een grote verscheidenheid van uitingen van persoonlijke aanleg en interesse is hier te vinden. Dé grote kunst hierbij is : ook hiervan de aantrekkelijkheid te blijven inzien en bewaken, in verhouding tot het grote geheel. Dat is dan de ascese in de overgave. Deze kan zelfs voeren tot beëindiging van een bepaalde creatieve of recreatieve bezigheid, wanneer deze zich tezeer naar voren dringt of verzelfstandigt. Wat echter Heilvoller is : ook hierin God te zoeken en te weten en in de liefhebberij in liefde met God te zijn. Benedetto schreef het boek 'Kartuizers' en boeken als 'Mystieken van overzee'. Augustinus verdiepte zich in de oecumenische gregoriaanse zang en zong veel. Joseph kweekte rozen en Aronskelken, Tulpen en Chrysanten; daarmee versierde hij de kapel en verblijdde hij zijn huisgenoten. De koster reeg de ene na de andere rozenkrans aan elkaar met zuivere natuurranden en een rol ijzerdraad. Tarcisius, de novicemeester die veel van spiritualiteit wist, zocht wat anderen niet konden vinden en deelde daar rijkelijk van uit. Dan was er nog Dionysius, die zijn naam ontleende aan Dionysius de Kartuizer die geleefd heeft in de nederzetting van de Kartuizers in Olland. Hij was helemaal vergeestelijkt. Zijn lichaam had daarin niet meegeteld - en leed. Heel anders was het gesteld met Celestinus, die als buitenpater/procurator de verbindingsman was met de buitenwereld, met leveranciers, bezoekers enz. Buiten lachte hij tegen iedereen - in het koor stond hij met gesloten ogen en zong zijn ziel. Dan was er ook Willibrord, een Brabander die van de Witte Paters gekomen was. Hij ging op in theologie en de geschiedenis van de Orde.



Er was ook een Chinese monnik, David Sing, een kunstschilder. Hij maakte mooie schilderijen en die werden nog verkocht ook. Dan was er nog een monnik die rondjes zwom in het sousterrain van zijn kluistuin. Het water dat neerkwam van de bergen verzamelde zich daar. Dat verkoelde ziel en lichaam in een Italiaanse zomer met bijna steeds vijfendertig graden. De Prior leek een oude man omdat hij ontzettend zwaar was, terwijl hij toch zo weinig at. Nu zouden we zeggen : je moet eens naar een voedingsdeskundige. Was dit zijn heiligheid dat hij nooit genas? Tenslotte was er ook Misaël nog, een van de drie jongelingen in de vuuroven gelijk. Als je bij hem binnenkwam, omarmde hij je zo totaal dat je je bemind voelde. Hij leidde je zijn tuin in - je kon je oren niet geloven. Dertig tot veertig kasten en korven bijen stonden daar. Was er ooit een koningin in zijn tuin komen zwermen en had hij die als een gonzende bundel leven geschept? Daar tussendoor bad hij zijn Maria-officie. Uiteindelijk stierf hij als pastoor van een klein dorpje in Zuid-Frankrijk. Monnik buiten de muren. Binnen de muren roept het leven ook. Achter in de schuur van de moestuin, langs de karpervijver, had een broeder twee geelbonte kanarievogeltjes in een kooitje zitten om ermee te kweken. Wat mooi! Waren zij ergens weggevlogen en bij hem aan komen vliegen? Leven alom. 's Avonds zat een katuiltje te kieuwen op een paal bij het bosje waar de wilde cyclaampjes bloeiden. In een amandelboompje achter de hoge muur zat een koppeltje distelvinken lichte refreintjes te zingen. In de wijngaarden gleden de smaragdhagedissen door het gras; 's nachts waren het de gekko's die als silhouetten geruisloos insecten vingten op het vliegengaas. Zo'n stille vallei waarin de olijfbomen zilvergrijs tegen de bergen opklimmen, is een droom. Er waren ook twee medebroeders die van elkaar hielden...

Wekelijks trokken deze monniken in groepen de bergen in voor een stevige wandeling. Eenmaal per jaar gingen zij een hele dag op pad, tot voorbij Pisa waar zij pas rustten als zij de zee hadden bereikt. En eenmaal per jaar hadden zij bezoek - van thuis. Zij hadden geen ander doel meer dan om hier te zijn en zo te leven. Boven de ingang van één kluis staat de tekst van de profeet Osee 'Ik zal haar in de eenzaamheid binnenleiden en spreken tot haar hart'. Dit is de eenzaamheid van het ene, de Ene, en dat voor altijd. Over de verschillende landen verspreid zijn het er maar 400 : zij zijn de wachters in de nacht. Zij bidden ontzettend veel voor deze wereld - zij houden geweldig veel van God. Van dit werk van God word je stil. Het zijn geen gemakzuchtige stille dromers. Om dag na dag, eigenlijk van uur tot uur bezig te zijn met gebed, studie, lezing, meditatie moet je, hoe tegenstrijdig dat ook lijkt, een zeer actieve persoonlijkheid zijn. Je moet de kracht hebben om steeds twee halve nachten te hebben - van 7 - 10.30 en van 1.30 - 6 - en dan te slapen op een matras van maïsstro. Je moet er tegen kunnen om maar twee keer per dag te eten en dan altijd zonder vlees. Maar het halve flesje Chianti per dag, bij de volle maaltijd, doet Italiaans goed! Hoe liefdevol en trouw moeten zij niet zijn om van God te blijven houden door donkere dagen en tijden heen, door affectieve gevoelloosheid heen... en te willen blijven groeien. Om in dergelijke extreme omstandigheden, die kunnen leiden tot een hoge graad van heiligheid, te kunnen overleven, moet je wel over een zeldzaam, zelfs begenadigd evenwicht beschikken - anders ga je eraan. Ook moet je blijven geloven - tegen allerlei ontkenningen in - dat er ten behoeve van het verderbestaan van de wereld en de evolutie van de mensheid geen werkzamer kracht bestaat dan 'de vereenzelviging met de wil van God : de totale toewijding aan God'. Ja 'die Minne es Al' (Hadewych).

Het Middeleeuwse barokke Kartuizerklooster in Pisa is nu verlaten. Het is nu -bij wijze van museum- opengesteld voor bezichtiging. De monniken, die aanvankelijk bedoelden naar Nederland terug te keren, zijn nu verspreid over diverse Kartuizerkloosters, zoals San Bruno in Calabrië, la Valsainte, Lucca en de Grande Chartreuse in Grenoble. Als de spreuk 'Monniken en eiken sterven nooit' op waarheid berust, zullen zij de eeuwen doorstaan. De stichter Bruno van Keulen hield op het laatst nog maar één bede over die hij voortdurend bad 'O Bonitas' 'O Goedheid'.

Om hen te eren wordt aan het einde van deze Vespers het Salve Regina van de Kartuziers gezongen.









San Bruno

Boodschap  
van  
Bruno  
Stichter der Kartuizer-orde

+

bouw een kluis in het  
Brabantse land  
naar het voorbeeld  
van een Kartuizerkluis  
in de Grande Chartreuse



Eindhoven 6 - 10 - 2010

Vader Bruno,

Vandaag op uw feestdag gedenken wij, dat u met zes gezellen het begin maakte met de Kartuizer-orde in Chartreuse bij Grenoble.

U weet, ik was een van uw monniken toen ik als 21-jarige intrad in de Certosa di Calci in Pisa. Te jong, zoals jongeren meestal te jong zijn voor de steile weg die u ging, om alleen nog maar voor God te leven. U weet ook, dat ik dit bleef zoeken, maar 'alleen voor God' wilde zijn samen met een geliefde. Nu zijn wij samen Kartuizer, zo als u het in deze tijd en in de toekomst wilt.

Vandaag kwam u in een droomgezicht tot mij. Ik schrijf nu op wat u mij liet weten - als in een visioen.

In Olland, in het Brabantse land van Nederland, waar Dionysius met zijn gezellen een klein Kartuizerklooster stichtte, is een groep mensen aktief om een nieuw teken van uw aanwezigheid op te richten. Men wil er een kapel bouwen, u ter ere.

Vannacht liet u mij heel wat anders weten : bouw daar geen kapel maar een Kartuizerkluis. Een volledig Kartuizerhuisje dus, naar het model van een Kartuizerkluis in de Grande Chartreuse in Frankrijk - en wel op de plaats waar Dionysius woonde.

In half slapende half wakende toestand ontstond er een helder beeld van het ontstaan van een kluis en voegden zich allerlei bijzonderheden daar bij. U liet mij ook de toekomst zien : de terugkeer van de Kartuizers in Nederland. Het gaat u niet, om de terugkeer uit cultuur-historische overwegingen. U wilt het beschouwende leven laten opleven, niet enkel in een klooster maar in de hele samenleving : het grote Godservaren. En dat dit de leegte mag vullen die is ontstaan in een tijd van vermaterialisering. En dat ook weer niet op de eerste plaats om mensen maar om God : dat de schepping zich weer zal keren naar de Schepper - de Liefde het Licht het Leven. En dit betekent geluk.

Deze monniken zullen niet rechtstreeks de materiële en maatschappelijke werkelijkheid veranderen, maar zijn als het geestelijke hart in dat lichaam. Onrechtstreeks zullen zij door hun gebed de wereld bezielen en beademen en dus het leven van de wereld redden. Maar er is een dieper en totaler doel, wat hun leven in afzondering en ingekeerdheid niet alleen rechtvaardigt maar vooral hoog verheft : de liefde. De liefde 'met' God is doel op zich - zonder dat dit zelfs tot een ander doel zou leiden. Het is doel in zich. Zo is dat ook met liefde tussen mensen. Maar liefde is ook naar de eigen aard levenscheppend. In monniken en monialen klopt het hart van liefde en dit straalt uit en verwarmt de hele menselijke werkelijkheid.

Zo was uw leven, Vader Bruno, en van al uw volgelingen de eeuwen door. Daarom : deze kluis wordt gebouwd voor u - en al uw geestelijke broers en zussen om er geestelijk te wonen en te leven. Het is niet de bedoeling dat er een monnik van deze tijd in gaat wonen. Hij zou op slag bijzonder en beroemd zijn en dat is wel het laatste wat u zou willen. Het is juist bewoond als het wordt bewoond 'in de geest'. Hier kan iedereen geestelijk zijn intrek nemen en bij God vertoeven - even - keer op keer. God woont hier.

Tegelijk zal de bouw van deze kluis een wekroep zijn naar de toekomst : dat er weer een Kartuizerklooster zal zijn, een Kartuizercommunititeit, ergens in Nederland. Er hoeft nooit meer een nieuw Kartuizerklooster gebouwd te worden. Er zijn genoeg oude kloosters, die onbestemd en leeg zijn komen staan, beschikbaar; die kunnen worden aangepast en omgebouwd naar de leefwijze van de Kartuizers. U weet hoe het gesteld is met Mariënkroon, het (enige Nederlandse) Cisterciënserklooster dat aan herbestemming toe is. Dit kan herrijzen. Maar dan zullen eerst weer jonge en oudere mannen (en vrouwen) uw weg moeten gaan. Wij vragen u : wek het Kartuizer-ideaal in de harten en geesten van nieuwe geroepenen.

De kluis, die u als een voorbode vooruit stuurt in de tijd, kan van oud materiaal worden gebouwd : hergebruik is herleving.

U vergunt mij verder te dromen over deze Kartuizerkluis, over de inhoud ervan en de bestaanswijze. Zo als u het bedoelt, naar ik meen, en de toekomst wilt scheppen.

Midden in het landschap, in de Dommelvallei zie ik op een kleine hoogte de kluis verschijnen - alsof zij door een hoge hijskraan vanuit Frankrijk hier neergezet is. Het is een vierkant van een voorgevel en een zijgevel en een ommuurde hof - met enkel een voordeur en ernaast een doorgeefluikje voor de maaltijd die wordt bezorgd. Een achteruitgang is er niet. Er zijn geen ramen aan de buitenkant - enkel ramen die uitzien op de eigen binnentuin. Aan de voorzijde zijn geen ornamenten aangebracht, evenmin een naam of mededelingenbordje : het is niets en dus nog alles. Het ligt in een beboste lommerrijke omgeving en gaat op in de natuur. Een klein weggetje leidt er heen.

De oudheid en soberheid van de kluis -herinnerend aan oude tijden- is ook merkbaar aan het feit dat er geen aansluiting is van gas-licht-water. Op de schrijftafel staat een olielamp - in de tuin ligt een put - de vloeren zijn van hout want daar is de gezondheid mee gebaat!

Het eigen, complete huisje bestaat uit een kleine hal, loopgang, werkplaats - om dan uit te komen in de 'Ave Maria', waar de monnik Maria (ver)eeft en een Weesgegroet bidt als hij na het verlaten van zijn kluis weer bij



haar is teruggekeerd. Daar kan ook zijn bed staan waar een strozak (van maïsstro) op ligt. Voor het raam staat zijn eettafel. Vanuit deze ruimte komt hij in zijn eigenlijke 'cella'. Daar staat zijn bidstoel en koorstoel, zijn schrijftafel, boekenrek aan de wand, kachelkje midden tegen de wand. Door een lange loopgang, grenzend aan de tuin, komt hij in dat andere onmisbare 'kleine huisje'. Door de zijdeur in de gang stapt hij zijn tuintje binnen, dat geplaveid is - want daar moet hij kunnen wandelen, weer of geen weer. Ik zie er in het vroege voorjaar de witte anemonen en de gele sleutelbloemen al bloeien. In de zomer geuren er rozen en jasmijn. En de seringens rijzen boven de muur uit. Heel het jaar door wordt dit tuintje verzorgd en onderhouden : teken van levende bewoning.

Er is al een kruisbeeld beschikbaar, eikenhout, gebeeldhouwd door Frans van Amelsvoort uit Bostel : het geliefde kruisbeeld van Dom Joseph Peijnenburg in de Certosa di Calci. Ook drie oude houten beelden zijn hiervoor bestemd : Jezus voor de cella, Maria in de Ave Maria, Joseph in de lange gang of de kleine hal. Zij zijn afkomstig uit het oude klooster van de Zusters van JMJ uit Vlijmen. Er zou ergens ook een afbeelding kunnen hangen van u, Vader Bruno. En van Dionysius van Ryckel (1463 - 1471), bekend als Dionysius de Kartuiser. Ook zouden er foto's mogen hangen van de twee Brabantse Kartuisers uit Bostel : Dom Joseph Peijnenburg (geb. 1920 - geprof. 1956 - overl. 1984) en Dom Willibrord Pijnenburg (geb. 1928 - geprof. 1955 - overl. 1975).

Zij traden in bij de Nederlandse Kartuiser-communiteit in Pisa, in de lijn van de terugkeer van de Kartuisers naar Nederland.

In de Cella zou wel het Kartuiser-diurnale, het Maria-Officie van elke dag, mogen liggen. En in de 'Ave Maria' de originele grote Kartuiser-zangboeken voor het groot Officie : het Graduale en het Hymnenboek - als levende getuigenissen.

Geen enkele sensatie of commercie mag er zijn in en rond deze stille plek in het landschap. U bedoelt hier geen museumtje te vestigen, waar kerkelijke of monastieke schoonheid wordt tentoongesteld, boeken en geschriften worden verkocht, fotomateriaal te verkrijgen is. Het zal u lief zijn als mensen hier stil en zwijgzaam even komen toeven om de geest van God te voelen en in zichzelf te keren. Elders buiten deze kluis kan er wel een informatie- en contactpunt zijn, waar datgene te koop is wat werkelijk hierop aansluit : boeken met gedachten, gedachtenissen, gebeden, gedichten, alwat verbonden is met spiritualiteit en mentaliteit waardoor het leven wordt verrijkt. Belangrijk zou ook zijn, dat er in dit verband kennis genomen kan worden van de uitgebreide mystieke literatuur, de vele mystieke werken van Dionysius de Kartuiser waarvan beslist enige tot stand gekomen zijn in de periode van zijn aanwezigheid in Olland, toen hij prior was. Voorts zou het inspirerend en van religieuze betekenis zijn, wanneer er de gelegenheid is iets van de Kartuiserzang in zich op te kunnen nemen. Daar bestaan goede opnamen van.

Maar er moet geen namaak Chartreuse worden  
verhandeld en ook geen Kartuizerbroodjes, want  
die bestaan gewoon niet...

Het is denkbaar dat deze kluis niet dag en nacht  
geopend is - zelfs niet iedere dag in de week.  
Op zon- en feestdagen is misschien al genoeg!

Vader Bruno, uw droom reikt misschien  
veel verder dan onze dromen kunnen gaan. Nederig  
vragen wij om uw zegen. Zend uw heilige geest over  
ons, over allen die uw plannen zullen realiseren.  
Breng hen diep in uw klimaat, uw geest van be-  
schouwing, het gebed van het hart. Wij bidden dan :

Moge deze kluis het eerste huisje  
zijn van een reeks van Kartuizer-klui-  
zen schouder aan schouder in de toe-  
komst, ergens in ons land.

Woon nu reeds in ons midden.

Een groet aan u, diep in de  
Eeuwigheid van God, van ons  
die hier op aarde mede uw  
droom willen verwerkelijken.  
Een lieve groet aan u, ook  
van Threes die met mij uw  
Kartuizerleven wil leven.

Jan